

23. september 2020

Til regionsrådet i Region Midtjylland

AARHUS TECH har valgt at lave en redegørelse, der beskriver situationen omkring elevfordeling og kapacitetsstyring i Aarhus. Vi håber, at nedenstående vil indgå i regionens arbejde med kapacitetsstyring til det kommende skoleår.

I redegørelsen vil følgende være hovedpointer:

- Polarisering af elevgrupper i "brune" og "hvide" gymnasier som resultat af en ikke-eksisterende kapacitetsstyring på gymnasierne i Aarhus gennem mange år.
- Når andelen af unge med anden etnisk baggrund overstiger 30% begynder de etnisk danske elever at søge væk, og udviklingen eskalerer meget hurtigt.
- KUO-aftalen i Aarhus havde til hensigt at skabe en mere ligelig fordeling af unge med forskellige etnicitet på tværes af gymnasierne. Denne hensigt undermineres af gymnasier i Aarhus, der gennem ventelister og overbooking i forhold til klasse-loft, dræner "brune" gymnasier for etnisk danske elever.
- Det kræver enten en stram kapacitetsstyring af gymnasierne eller en ny lovgivning, der bygger på distriktsgymnasier, hvis man ønsker en balanceret elevsammensætning på tværs af sociale, etniske og kulturelle forskelligheder.

Stram kapacitetsstyring er nøglen til gymnasiernes sammenhængskraft

I starten af oktober 2020 skal første udkast til en ny lov om elevfordeling på det gymnasiale område ligge klar. Lovudkastet er ventet med længsel, og der er mange forventninger til, hvad denne nye lov skal kunne bidrage til – ikke mindst når man, som *AARHUS GYMNASIUM*, har bopæl i Aarhus Kommune.

Sammenhængskraft og samfundssind er nøgleord for os. Vi ønsker at bidrage til en balanceret elevsammensætning, hvor elever både lærer af hinanden og lærer hinanden at kende på tværs af sociale, etniske og kulturelle forskelligheder. Vi ønsker at bidrage til en elevsammensætning, der modarbejder en polarisering i "brune" og "hvide" gymnasier. Vi ønsker at præsentere eleverne for en virkelighed, der matcher den, de møder uden for skolens mure. Vi tror på, at sammenhængskraften har de bedste vilkår her.

Forskellige udfordringer – en fælles vision

Den nye lov om elevfordeling vil dække gymnasier fra udkant til storby. Selvom udfordringerne kan være geografisk forskellige, findes der på tværs af regionale forhold en delt vision om at skabe sammenhængskraft og samfundssind hos vores gymnasieelever.

I debatten om den nye lov om elevfordeling fylder det frie uddannelsesvalg og frie skolevalg rigtigt meget. Alle kan støtte op om det frie uddannelsesvalg – men vandene skilles, når det gælder det frie skolevalg.

Det er det frie skolevalg, der gør det muligt at tilvælge gymnasier, der ligger langt fra elevens hjem.

Det er det frie skolevalg, der gør det muligt at tilvælge gymnasier med elevprofiler, eleven genkender sig selv i.

Det er det fri skolevalg, der gør det muligt at fravælge gymnasier med elevprofiler, eleven ikke genkender sig selv i.

Fra forskningen ved vi, at gymnasier, hvor ikke etnisk danske elever udgør mere end 30%, har svært ved at tiltrække etnisk danske elever. Vi ved også, at de 30% er et tipping point, og at andelen af etniske danske elever falder drastisk, når dette punkt krydses. Der opstår gymnasier, hvor marioriteten på skolen udgør en minoritet i samfundet. Denne elevsammensætning hæmmer samfundets sammenhængskraft, da eleverne hverken får lejlighed til at lære af hinanden eller til at danne venskaber i skolen på tværs af sociale, etniske og kulturelle forskelligheder.

Langkaer Gymnasium: En case fra Aarhus

Langkaer Gymnasium fusionerede med *AARHUS TECH* (som dengang bestod af tre gymnasier) i 2018. Andelen af ikkeetnisk danske elever på Langkaer havde været stigende og var i fusionsåret tæt på 70%. De fleste etnisk danske elever og mange af de bogligt stærke ikkeetnisk danske elever søgte mod populære gymnasier i byen, og gymnasierne havde plads til den nye elevgruppe. De havde nemlig fået lov til at øge deres kapacitet med flere klasser.

Med fusionen ønskede man at sikre et fortsat uddannelsesudbud i Aarhus Vest, hvor Aarhus Kommune har investeret mange ressourcer for at skabe et mere balanceret bosætningsmønster og en bredere social sammenhæng.

Man vidste dengang, at *Langkaer Gymnasium* ikke selv kunne oppebære en bæredygtig elevsøgning, og derfor blev det en betingelse for fusionen, at *AARHUS GYMNASIUM* skulle udbyde STX på en af skolens øvrige adresser. Tilsammen kunne de tilbyde et tilstrækkeligt udbud af fag og fastholde de nødvendige undervisningskompetencer.

Polariseringen forgrener sig

Siden fusionen i 2018 har polariseringen i Aarhus taget fart. For ganske få år siden havde *Viby Gymnasium* en elevsammensætning i balance mellem etnisk danske og ikkeetnisk danske elever. I dag oplever også *Viby Gymnasium* store udfordringer med at tiltrække etnisk danske elever og har en elevsammensætning, som minder om *Langkaer Gymnasiums*.

For at dæmme op for den tiltagende opdeling i "brune" og "hvide" gymnasier i Aarhus indgik institutionerne i Fordelingsudvalg Øst en KUO-aftale (en begrænsning i optag af elever fra kombinerede udlejningsområder). Aftalen betyder, at man som institution ikke kan optage KUO-elever, hvis institutionens samlede andel af KUO- elever overstiger 10% af den samlede STX- elevgruppe. Det gør den på *AARHUS GYMNASIUM, Tilst* og på *Viby Gymnasium*. Aftalen gælder for skoleåret 2020/2021.

Regionen påtog sig samtidig et ansvar for integrationsdagsordenen og elevsammensætningen på de udsatte gymnasier, da de i januar 2020 lavede en stram kapacitetsstyring, som blev indsendt til ministeren, samt en hensigtserklæring omkring brug af ventelister. Regionen anbefalede, at de populære gymnasier afholdt sig fra at trække elever ind fra deres ventelisterne de første tre måneder. Med den anbefaling, fik eleverne lejlighed til at lande og slå rod på de gymnasier, de var blevet tildelt, før de blev tilbudt en plads på drømmegymnasiet. Denne anbefaling har gymnasierne imidlertid valgt at tilsidesætte.

Desværre svigter regionen integrationsdagsordenen, da de i marts, bare to måneder efter de har sendt planer om kapacitetsstyring til ministeren, laver en ægte kovending. Regionen ændrer fokus fra elevsammensætning og integration til det frie skolevalg og kapacitet. Fokus bliver "Luk Dollerupvej" (*AARHUS GYMNASIUM, C*), og sæt kapaciteten op på de populære overansøgte gymnasier, så eleverne kan vælge frit. Med denne beslutning underminerer regionen integrationsprocessen og bliver medskaber af et parallelsamfund med "hvide" og "brune" gymnasier i Aarhus. Denne kovending, og de følgevirkninger det afstedkommer i pressen, har været udslagsgivende for det videre forløb.

KUO-aftale - gode intentioner men gevinsten udebliver

Da ikkeetnisk danske elever udgør mere end 10% af elevsammensætningen på *AARHUS GYMNASIUM*, blev vores elevoptag 2020 stækket voldsomt. På *AARHUS GYMNASIUM, Tilst* kunne man således ikke optage KUO-elever – også selvom de havde skolen som 1. prioritet. På den baggrund måtte skolen vinke farvel til 27 elever, som skulle fordeles til gymnasier med en lavere andel af KUO-elever.

Det ligger desværre ikke i KUO-aftalens DNA, at der tilbageføres elever én til én til de institutioner, der har afgivet KUO-elever. Så mens elever fravælger *AARHUS GYMNASIUM, Tilst*, skal gymnasiet altså også afgive elever.

Vi støtter op om KUO-aftalen, der rigtigt brugt bidrager til en balanceret elevsammensætning på gymnasierne i Aarhus. Men gevinsten af aftalen kommer først til syne, når etnisk danske elever søger de gymnasier, der må afgive elever. Denne gevinst er udeblevet.

Regionens negative presseomtale af gymnasierne i foråret bærer en stor del af skylden for dette. I et utal af artikler stilles der bl.a. spørgsmålstejn ved den faglige kapacitet og evne til at drive en uddannelsesinstitution på *AARHUS GYMNASIUM*.

Eleverne trives både i Tilst og i Aarhus C, men det har været tydeligt, at den vedvarende polemik i pressen skaber nervøsitet hos både forældre og elever. På *AARHUS*

GYMNASIUM, C har vi fx haft mange henvendelser fra forældre, som er nervøse for, at deres barn skal flyttes væk et socialt og fagligt miljø de er faldet til i.

AARHUS GYMNASIUM, C og AARHUS GYMNASIUM, Tilst i tal

I alt går der 39 STX-elever og 52 pre IB-elever. Desuden går der HF- og EUX-elever på AARHUS GYMNASIUM, Tilst.

I elevsøgningen til AARHUS GYMNASIUM, C havde vi en del elever, som havde lokationen som 1., 2. eller 3. prioritet. Samtidig fordelte de overansøgte gymnasier flere elever til AARHUS GYMNASIUM, C end til AARHUS GYMNASIUM, Tilst. Konkret har vi 61 STX-elever på AARHUS GYMNASIUM, C. De går sammen med HTX-elever ligesom der er EUD elever på lokationen.

Vi har således tre små STX-klasser på AARHUS GYMNASIUM, C og to små STX-klasser på AARHUS GYMNASIUM, Tilst. Vi imødekommer på den måde fusionsaftalen, der beskriver, at vi i det væsentligste skal have lige mange STX-elever på AARHUS GYMNASIUM, C som på AARHUS GYMNASIUM, Tilst.

I de oplyste tal indgår, at skolen har sagt farvel til 10 elever, som er hentet fra AARHUS GYMNASIUM via ventelister fra de overansøgte gymnasier. Gymnasier der nu har 29,5 eller flere elever per klasse, selvom der er sat et klasseloft på 28.

Ventelister og overbookning underminerer intentionerne med KUO-aftalen, ligesom regionens forsøg på kapacitetsstyringen og elevfordelingen bliver sat over styr. KUO-aftalen skulle give en mere balanceret elevsammensætning og en ny start for såvel Viby Gymnasium som AARHUS GYMNASIUM, Tilst.

Samtidig ser vi, at KUO-eleverne falder fra de gymnasier, de er blevet fordelt til. Gymnasierne, der nu har en ledig plads, byder velkommen til en elev fra deres venteliste. En elev som med stor sandsynlighed går på AARHUS GYMNASIUM eller Viby Gymnasium. På den måde dræner de langsomt de udsatte gymnasier, ligesom de omgår den kapacitetsstyring, som regionen har indmeldt.

Lovgivning med fokus på distriktsskoler og kapacitetsstyring

Derouten på Langkaer Gymnasium begynder i 2016, da man tillader de overansøgte gymnasier i Aarhus at udvide deres kapacitet med flere klasser. Der var således plads på de andre gymnasier til at optage elever, som boede i Aarhus Vest, men som ikke ønskede at gå på Langkaer Gymnasium.

Polariseringen mellem elever og opdeling i "hvide" og "brune" gymnasier kan undgås og den negative udvikling tilbagerulles. Dels ved distriktsskoler og dels ved en stram kapacitetsstyring. Med distriktsskoler gør man det umuligt for elever at søge væk fra det gymnasium, der er nærmest, som det er tilfældet i dag. Samtidig vil en stram kapacitetsstyring fungere som et værn mod den elevhugst med bl.a. ventelister, man ser i dag.

Distriktsskoler sikrer også, at skolen spejler det omkringliggende samfund, og i Aarhus ville det give en balanceret elevtilgang - også i Tilst.

Med distriktsskoler og kapacitetsstyring styrker man venskaber og sikrer en gensidig læring på tværs af etniske, sociale og kulturelle skel. Her findes den bæredygtige model for gymnasier i hele landet.

I Aarhus har *AARHUS TECH* tilbudt sin hjælp til at styrke denne dagsorden via fusionen, men vi kan ikke gøre det alene. Det kræver vedholdende politisk opbakning og mod til at tage de rigtige beslutninger.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Annette Ernst Lauridsen".

Annette Ernst Lauridsen
Direktør